

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ

Latin fordítási feladat

2017-2018. 2. forduló, 1. kategória

Daedalus és Icarus története

Az athéni Daedalus sok / számos mesterséget / művészetet talált fel, de Perdix, nővére fia, akit Daedalus tanított, hamarosan / gyorsan felülmúlta / túlszárnyalta mesterét / tanárát. Daedalus megirigyelte / irigyelni kezdte, megölte az ifjút, és fiával, Icarusszal (együtt) Minoshoz, a krétai királyhoz / Kréta királyához menekült. Daedalus ezt / a következőt mondta a királynak: „Engem igazságtalanul / jogtalanul száműztek / űztek el Athénból, és szívesen szolgállok neked / nálad / leszek a szolgád.” Könnyedén rávette / meggyőzte a királyt, mert egy rettenetes / borzasztó szörny, név szerint Minotaurus // mert egy rettenetes / borzasztó, Minotaurus nevű szörny élt Krétán, akinek emberteste és bikafeje volt. Daedalus bámulatos / csodálatra méltó labirintust / útvesztőt épített, melyben ezer út és számtalan tévút volt. A király ide / ebbe zárta Minotaurust, és emberi testeket adott neki táplálékkul / emberi testekkel táplálta. Néhány év múlva Daedalus haza akart térni, de a király nem engedte. Ezért / Erre magának és a fiának szárnyakat készített, melyeket a saját és fia vállaira illesztett, és nekivágtak a veszedelmes útnak. Icarus magasabban repült, mint ahogy apja intette, és a Nap megolvasztotta a tollai viaszát. Icarus a tengerbe zuhant / hullott, amely róla kapta a nevét.

Pontozás:

A szöveget három különböző eljárással (A, B, C) értékeljük, majd az így kapott részpontszámokat összegezzük.

A) Tagmondatonként 1 pont adható minden tagmondat elfogadható fordításáért. A mondat fordítása elfogadható, ha az alapját képező alany, állítmány (tárgy, ha van) fordítása pontos. Az egyéb mondatrészek fordításának a helyességét nem kell figyelembe venni a tagmondatonként adható 1 pont odaítélésekor. Részpontszám nem adható!

1. Daedalus Atheniensis multas artes invenit,	(1 pont)
2. sed Perdix, sororis filius... celeriter praeceptoris antecellit.	(1 pont)
3. quem Daedalus docebat,	(1 pont)
4. Daedalus ei invidit,	(1 pont)
5. iuvenem necavit,	(1 pont)
6. et cum filio Icaro ad Minoem, regem Cretae, effugit.	(1 pont)
7. Daedalus regi dixit	(1 pont)
8. „Me Athenis iniuste expulerunt,	(1 pont)
9. et libenter tibi servio.”	(1 pont)
10. Id facile regi persuasit,	(1 pont)
11. nam dirum monstrum, nomine Minotaurus, in Creta vivebat,	(1 pont)
12. cui corpus hominis erat, sed caput tauri.	(1 pont)
13. Daedalus mirabilem labyrinthum aedificavit,	(1 pont)
14. qui mille vias et innumerabiles ambages habuit.	(1 pont)
15. Rex Minotaurum hic inclusit,	(1 pont)
16. et illi corpora hominum ad cibum praebuit.	(1 pont)
17. Post paucos annos Daedalus domum redire voluit,	(1 pont)
18. sed rex non concessit.	(1 pont)
19. Inde ille sibi filioque suo alas fecit,	(1 pont)
20. quas umeris suis et filii accommodavit,	(1 pont)
21. et iter periculosum incepterunt.	(1 pont)
22. Icarus celsior volabat,	(1 pont)
23. quam pater monuit,	(1 pont)
24. et sol ceram pennarum mollivit.	(1 pont)
25. Icarus in mare decidit,	(1 pont)
26. quod nomen ab illo traxit.	(1 pont)

Összesen: 26 pont

B) Vizsgáljuk meg az aláhúzott szavak, kifejezések fordításának a helyességét, és adjunk ezekre is pontot az alábbiak szerint. Részpontszám nem adható!

Daedalus Atheniensis multas artes invenit, sed Perdix, a sororis filius, quem Daedalus docebat, b celeriter c praeceptoris antecellit. Daedalus d ei invidit, iuvenem necavit, et cum filio Icaro ad Minoem, regem e Cretae, effugit. Daedalus regi dixit: „Me f Athenis iniuste expulerunt, et libenter tibi servio.” Id facile g regi persuasit, nam dirum monstrum, h nomine Minotaurus, in Creta vivebat, cui corpus i hominis erat, sed caput j tauri. Daedalus mirabilem labyrinthum aedificavit, qui mille vias et innumerabiles ambages habuit. Rex Minotaurum hic inclusit, et illi corpora hominum k ad cibum praebuit. l Post paucos annos Daedalus domum redire voluit, sed rex non concessit. Inde ille sibi filioque suo alas fecit, quas umeris suis et filii

accommodavit, et iter periculosum inceperunt. Icarus mcelsior volabat, quam pater monuit, et sol ceram pennarum mollivit. Icarus in mare decidit, quod nomen nab illo traxit.

- a) Az értelmező helyes fordítása (nővére fia) – 1 pont
- b) Az adverbium helyes fordítása (gyorsan) – 1 pont
- c) A magyartól eltérő igevonzat helyes fordításáért (tanárát felülmúlja) – 2 pont
- d) A magyartól eltérő igevonzat helyes fordításáért (irigykedett rá / irigykedni kezdett rá / megirigyelte) – 2 pont
- e) A kifejezés magyaros fordításáért (Kréta királya / a krétai király) – 1 pont
- f) Az ablativus helyes fordításáért (Athénból) – 1 pont
- g) A magyartól eltérő vonzat helyes fordításáért (meggyőzte / rábeszélte a királyt) – 2 pont
- h) A szerkezet megfelelő fordításáért (név szerint Minotaurus / Minotaurus nevű szörny / egy szörny, akit Minotaurusnak hívtak) – 2 pont
- i) A genitivus megfelelő fordításáért (emberteste volt) – 1 pont
- j) A genitivus megfelelő fordításáért (bikafeje volt) – 1 pont
- k) A kifejezés magyaros fordításáért (táplálékul) – 2 pont
- l) A kifejezés magyaros fordításáért (néhány év múlva) – 1 pont
- m) Az attributum helyes és magyaros fordításáért (magasabban) – 2 pont
- n) A kifejezés magyaros fordításáért (róla [kapta nevét]) – 1 pont

Összesen: 20 pont

C) Vizsgáljuk meg összességében a fordítást stiláris és fordítástechnikai szempontból:

- 1. szótárhasználat (mennyiben tudta a diák az adott szavak legmegfelelőbb jelentését kiválasztani);
- 2. nyelvhelyesség (mennyiben sikerült a szöveget a magyar nyelv szabályainak figyelembe vételével lefordítani);
- 3. szövegértés (mennyiben tükrözi a fordítás a szöveg megértését).

Ezen szempontokat együttesen szemlélve hatféle pontszám adható: **0 pont (el nem készült, értékelhetetlen), 2 pont (gyenge), 4 pont (közepes), 6 pont (jó), 8 pont (kiváló) 10 pont (tökéletes)**

Fontos szempontok: A pontozásnak ebben a fázisában akkor is adható magasabb pontszám, ha a diák csak a szöveg felét tudta lefordítani, de azt a fenti szempontok alapján nagy pontossággal oldotta meg. Ha azonban a diáknak nem sikerült terjedelemben legalább a szöveg felét összefüggően, jól egymáshoz kapcsolt mondatokban lefordítani, maximális pontszám erre a feladatra semmiképpen nem adható.

A szerezhető pontok összesen: 26 + 20 + 10 = 56 pont

A dolgozat továbbküldhető, ha a versenyző legalább a pontok 30% át megszerezte (17 pont) – a döntőbe azok a versenyzők jutnak, akik az elérhető pontok legalább 40%-át, azaz 22 pontot megszereztek.